
Κοινωνικός
Αποκλεισμός:
Μοντέλα - Πρακτικές -
Θεσμικές Λύσεις

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) του **Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.)** σας καλωσορίζει στο Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στο πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης με τίτλο **«Κοινωνικός Αποκλεισμός: Μοντέλα - Πρακτικές - Θεσμικές Λύσεις»**.

Η ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης και πιστοποίησης επαγγελματικών δεξιοτήτων οδήγησε το **Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (E-Learning)** του Ε.Κ.Π.Α. στο σχεδιασμό των πρωτοποριακών αυτών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης, με γνώμονα τη **διασύνδεση της θεωρητικής με την πρακτική γνώση**, αναπτύσσοντας κυρίως, την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

Στη συνέχεια, σας παρουσιάζουμε αναλυτικά το πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης: **«Κοινωνικός Αποκλεισμός: Μοντέλα - Πρακτικές - Θεσμικές Λύσεις»**, τις προϋποθέσεις συμμετοχής σας σε αυτό, καθώς και όλες τις λεπτομέρειες που πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες, για να έχετε μια ολοκληρωμένη εικόνα του προγράμματος.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ο σκοπός του προγράμματος είναι η κατάρτιση σε θέματα κοινωνικού αποκλεισμού που έχουν θεσμοποιηθεί και τα βρίσκουμε σε εταιρείες, θεσμούς, δομές, αλλά και στην καθημερινότητά μας και στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, καθώς και η ανάλυση διαπολιτισμικών οδών αντιμετώπισής τους. Έτσι το πρόγραμμα εξετάζει περιοχές όπως ο κοινωνικός αποκλεισμός σε σχέση με το σεξισμό, σε σχέση με την ηλικία, τη σεξουαλική επιλογή, τη φυλή, το έθνος, την τάξη, τη θρησκεία, σε σχέση με τους μετανάστες, τους πρόσφυγες (άρα και σε σχέση με τη νομική κατάσταση), ο κοινωνικός αποκλεισμός σε σχέση με τις πόλεις (διαχωρισμός περιοχών σε «καλές» και «κακές»), σε σχέση με την παραβατικότητα (ή «παραβατικότητα»), σε σχέση με τις ασθένειες (π.χ. AIDS, αναπηρίες, το στίγμα της ψυχικής ασθένειας), με το περιβάλλον (φτωχότερες οικονομικά περιοχές και περιβαλλοντική επιβάρυνσή τους). Άλλες περιπτώσεις, όπως η διαχείριση της ετερότητας, ο εκούσιος κοινωνικός αποκλεισμός, το τραύμα, παρουσιάζονται επίσης στο πρόγραμμα. Με

παραδείγματα που σχετίζονται με τα παραπάνω -αλλά και πέρα από αυτά- το πρόγραμμα αντιμετωπίζει σφαιρικά το ζήτημα και τις λύσεις που μπορούν να επιτευχθούν.

Το πρόγραμμα καλύπτει την εκπαιδευτική ανάγκη για επιμόρφωση σε σχέση με τον θεσμοποιημένο κοινωνικό αποκλεισμό, ένα ζήτημα που χρειάζεται διεπιστημονική προσέγγιση. Το ζήτημα αυτό αναλύεται με διεπιστημονικές μελέτες, συνδυάζοντας κοινωνιολογία, πολιτική επιστήμη, ψυχολογία, φιλοσοφία, επικοινωνιολογία, και κριτική θεωρία. Χρησιμοποιώντας απλή γλώσσα, το πρόγραμμα βοηθά τους εκπαιδευόμενους να αναγνωρίσουν τύπους κοινωνικού αποκλεισμού που έχουν περάσει μέσα σε θεσμούς, είτε έχουν γίνει «αόρατοι», είτε έχουν ορατά δομηθεί πάνω σε άλλες θεσμικές οντότητες (όπως ο πιθανός αποκλεισμός ατόμων που διαμένουν σε «στιγματισμένες» αστικές περιοχές από ηγετικές ομάδες). Αναλύονται επιπλέον διαπολιτισμικές λύσεις. Το πρόγραμμα εξετάζει τον κοινωνικό αποκλεισμό που θεωρούμε δεδομένο και ανώδυνο, αλλά και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε δομές, σε εταιρείες / στην εταιρική κουλτούρα, σε θεσμούς.

Μετά το πέρας των μαθημάτων, αναμένεται ότι οι εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση να αναγνωρίσουν και να ελέγξουν αίτια και μορφές κοινωνικού αποκλεισμού. Επίσης, θα έχουν διδαχθεί τη διαδικασία που απαιτούν διαπολιτισμικές λύσεις που προτείνονται από το πρόγραμμα για να εφαρμοστούν, και τη «γραμματική» για να χαράξουν τέτοιες οδούς λύσεων οι ίδιοι.

Το πρόγραμμα αποτελεί ολοκληρωμένη κατάρτιση στην θεματική που εξετάζει. Περιέχει εργασίες-projects, πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό, μελέτη παραδειγμάτων, κ.α. Το κοινό στο οποίο απευθύνεται το πρόγραμμα είναι κοινωνιολόγοι, εκπαιδευτικοί, επικοινωνιολόγοι, δημόσιοι υπάλληλοι, στελέχη επιχειρήσεων που ασχολούνται με ζητήματα εταιρικής ευθύνης, αλλά και δημοσιογράφοι, μέλη μη κυβερνητικών οργανώσεων, εργαζόμενοι σε θεσμούς και διοικητικοί υπάλληλοι / managers σε ηγετικές θέσεις. Οι εκπαιδευόμενοι αναμένεται επίσης να είναι στελέχη σε δομές στις οποίες βρίσκουμε θεσμοποιημένο κοινωνικό αποκλεισμό, ή να ασχολούνται με τον θεσμοποιημένο κοινωνικό αποκλεισμό στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ή / και την κοινωνία γενικότερα, σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον όπως αυτό της εποχής μας.

3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΟΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλλουν:

- ▶ απόφοιτοι Πανεπιστημίου/ΤΕΙ της ημεδαπής και της αλλοδαπής
- ▶ απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με συναφή στο αντικείμενο εργασιακή εμπειρία

Η αίτηση συμμετοχής υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω της ιστοσελίδας:

<https://elearningekpa.gr/>

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του Προγράμματος από τους εκπαιδευόμενους είναι:

- ▶ Πρόσβαση στο Διαδίκτυο
- ▶ Κατοχή προσωπικού e-mail
- ▶ Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών

5. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία στα προγράμματα εξ αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ διεξάγεται μέσω του διαδικτύου, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο «αυτονομία», δηλαδή δυνατότητα μελέτης ανεξαρτήτως περιοριστικών παραγόντων, όπως η υποχρέωση της φυσικής του παρουσίας σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος διατίθεται σταδιακά, ανά διδακτική ενότητα, μέσω ειδικά διαμορφωμένων ηλεκτρονικών τάξεων. Κατά την εξέλιξη κάθε θεματικής ενότητας αναρτώνται σε σχετικό link οι απαραίτητες για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανακοινώσεις.

Ο εκπαιδευόμενος, αφού ολοκληρώσει τη μελέτη της εκάστοτε διδακτικής ενότητας, καλείται να υποβάλει ηλεκτρονικά, το αντίστοιχο τεστ αξιολόγησης. Τα τεστ μπορεί να περιλαμβάνουν ερωτήσεις αντιστοίχισης ορθών απαντήσεων, πολλαπλής επιλογής, αληθούς/ψευδούς δήλωσης, ή upload, όπου ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατυπώσει και να επισυνάψει την απάντησή του. Η θεματική ενότητα μπορεί να συνοδεύεται από τελική εργασία, η οποία

διατίθεται κατά την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας (εφόσον το απαιτεί η φύση της θεματικής ενότητας) και αφορά το σύνολο της διδακτέας ύλης.

Παράλληλα, παρέχεται **πλήρης εκπαιδευτική υποστήριξη** δεδομένου ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να απευθύνεται ηλεκτρονικά (για το διάστημα που διαρκεί το εκάστοτε μάθημα) στον ορισμένο εκπαιδευτή του, μέσω ενσωματωμένου στην πλατφόρμα ηλεκτρονικού συστήματος επικοινωνίας, για την άμεση επίλυση αποριών σχετιζόμενων με τις θεματικές ενότητες και τις ασκήσεις αξιολόγησης ή την τελική εργασία.

6. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σε κάθε διδακτική ενότητα ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να επιλύει και να υποβάλλει ηλεκτρονικά το αντίστοιχο τεστ, τηρώντας το χρονοδιάγραμμα που έχει δοθεί από τον εκπαιδευτή του. Η κλίμακα βαθμολογίας κυμαίνεται από 0 έως 100%. Συνολικά, η βαθμολογία κάθε θεματικής ενότητας προκύπτει κατά το 60% από τις ασκήσεις αξιολόγησης και κατά το υπόλοιπο 40% από την τελική εργασία, η οποία εκπονείται στο τέλος του συγκεκριμένου μαθήματος και εφόσον το απαιτεί η φύση αυτού.

Η χορήγηση του **Πιστοποιητικού Επιμόρφωσης** πραγματοποιείται, όταν ο εκπαιδευόμενος λάβει σε όλα τα μαθήματα βαθμό μεγαλύτερο ή ίσο του 50%. Σε περίπτωση που η συνολική βαθμολογία ενός ή περισσότερων μαθημάτων δεν ξεπερνά το 50%, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα επανεξέτασης των μαθημάτων αυτών μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προγράμματος. Η βαθμολογία που θα συγκεντρώσει κατά τη διαδικασία επανεξέτασής του είναι και η οριστική για τα εν λόγω μαθήματα, με την προϋπόθεση ότι ξεπερνά εκείνη που συγκέντρωσε κατά την κανονική διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε διαφορετική περίπτωση διατηρείται η αρχική βαθμολογία.

7. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

Πέρα από την **επιτυχή ολοκλήρωση** του προγράμματος για τη χορήγηση του Πιστοποιητικού απαιτούνται τα εξής:

- ▶ **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης**

Η διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης Εκπαιδευόμενου στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα,

εξουσιοδοτημένο στέλεχος του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ, επικοινωνεί τηλεφωνικώς με ένα τυχαίο δείγμα εκπαιδευόμενων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συμμετείχαν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες του προγράμματος, εάν αντιμετώπισαν προβλήματα σε σχέση με το εκπαιδευτικό υλικό, την επικοινωνία με τον ορισμένο εκπαιδευτή τους, καθώς και με τη γενικότερη μαθησιακή διαδικασία. Η τηλεφωνική επικοινωνία διεξάγεται με την ολοκλήρωση του εκάστοτε προγράμματος, ενώ η μέση χρονική διάρκειά της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι περίπου 2-3 λεπτά.

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης, εφόσον κληθεί, ή μη ταυτοποίησής του κατά τη διεξαγωγή της, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων**

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων διασφαλίζει την εγκυρότητα των στοιχείων που έχει δηλώσει ο εκπαιδευόμενος στην αίτηση συμμετοχής του στο Πρόγραμμα και βάσει των οποίων έχει αξιολογηθεί και εγκριθεί η αίτηση συμμετοχής του σε αυτό.

Κατά τη διάρκεια ή μετά το πέρας του προγράμματος, πραγματοποιείται δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων από τη Γραμματεία. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να είναι σε θέση να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία πιστοποιούν τα στοιχεία που έχει δηλώσει στην αίτηση συμμετοχής (Αντίγραφο Πτυχίου, Αντίγραφο Απολυτήριου Λυκείου, Βεβαίωση Εργασιακής Εμπειρίας, Γνώση Ξένων Γλωσσών κ.τ.λ.).

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων, εφόσον κληθεί, ή μη ύπαρξης των δικαιολογητικών αυτών, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Αποπληρωμή του συνόλου των διδάκτρων**

Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να μην έχει οικονομικής φύσεως εκκρεμότητες. Σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοιες, το πιστοποιητικό σπουδών διατηρείται στο αρχείο της Γραμματείας, μέχρι την ενημέρωση της για τη διευθέτηση της εκκρεμότητας.

Αναλυτική περιγραφή των παραπάνω υπάρχει στον Κανονισμό Σπουδών:

<https://elearningekpa.gr/regulation>

8. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Οι συγγραφείς του εκπαιδευτικού υλικού είναι μέλη ΔΕΠ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ή και ειδικοί εμπειρογνώμονες με ιδιαίτερη συγγραφική καταξίωση, οι οποίοι κατέχουν πολύ βασικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος.

9. ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ Η ΥΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης περιλαμβάνει **4 θεματικές ενότητες (μαθήματα)**.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Μάθημα - Μορφές

Διδακτική Ενότητα 1: Το περιβάλλον όπου ευνοείται ο κοινωνικός αποκλεισμός – το λεγόμενο «κοινωνικοϊστορικό»

Διδακτική Ενότητα 2: Εισόδημα και κοινωνικός αποκλεισμός

Διδακτική Ενότητα 3: Εργασία και κοινωνικός αποκλεισμός

Διδακτική Ενότητα 4: Φύλο και κοινωνικός αποκλεισμός

Διδακτική Ενότητα 5: Φυλή και κοινωνικός αποκλεισμός – ρατσισμός

Διδακτική Ενότητα 6: Μετανάστες - Πρόσφυγες και κοινωνικός αποκλεισμός

Διδακτική Ενότητα 7: Ηλικία και κοινωνικός αποκλεισμός

Διδακτική Ενότητα 8: Σεξουαλική προτίμηση και κοινωνικός αποκλεισμός

Διδακτική Ενότητα 9: Θρησκεία και κοινωνικός αποκλεισμός – αφηγήσεις τρομοκρατίας

Διδακτική Ενότητα 10: Πόλεις και κοινωνικός αποκλεισμός – προσωρινά καταλύματα, άστεγοι

Διδακτική Ενότητα 11: Κλιματική αλλαγή και κοινωνικός αποκλεισμός

Διδακτική Ενότητα 12: Εγκληματικότητα και κοινωνικός αποκλεισμός

Διδακτική Ενότητα 13: Υγεία και κοινωνικός αποκλεισμός

Διδακτική Ενότητα 14: Πολιτική εξουσία και κοινωνικός αποκλεισμός

Διδακτική Ενότητα 15: Ο ρόλος της γλώσσας

Διδακτική Ενότητα 16: ΜΜΕ και κοινωνικός αποκλεισμός

Μάθημα - Μοντέλα Αναγνώρισης του Κοινωνικού Αποκλεισμού

Διδακτική Ενότητα 1: Μοντέλο της Levitas

Διδακτική Ενότητα 2: Μοντέλο της Caroline Pateman

Διδακτική Ενότητα 3: Μοντέλο της Essed

Διδακτική Ενότητα 4: Μοντέλο της Fraser – διαφορά και ισότητα

Διδακτική Ενότητα 5: Μοντέλο του Heinisch

Μάθημα - Το Πρόβλημα των Εικονικών Λύσεων

Διδακτική Ενότητα 1: Περί αδυναμίας συνύπαρξης ελευθερίας και ισότητας

Διδακτική Ενότητα 2: "Αντικατάσταση" και κοινωνικός αποκλεισμός

Διδακτική Ενότητα 3: Εικονικές αντιμετωπίσεις – περί «προσωπικής επιλογής» (Friedman)

Διδακτική Ενότητα 4: Εικονικές αντιμετωπίσεις – εσωτερίκευση του κοινωνικού αποκλεισμού

Μάθημα - Αντιμετώπιση - Λύσεις

Διδακτική Ενότητα 1: Μορφοποίηση και κοινωνικός αποκλεισμός

Διδακτική Ενότητα 2: Μοντέλο του Bhabha

Διδακτική Ενότητα 3: Μοντέλο των Fraser και Honneth

Διδακτική Ενότητα 4: Μοντέλο του Stiegler

Διδακτική Ενότητα 5: Μοντέλο του Καστοριάδη

Διδακτική Ενότητα 6: Μοντέλο της Άρεντ

Διδακτική Ενότητα 7: Μοντέλο του Ozlem Sensoy και της Robin DiAngelo – συνάδελφοι, και πολυπολιτισμική εκπαίδευση

Διδακτική Ενότητα 8: Εκπαίδευση κατά της ριζοσπαστικοποίησης (Βρυωνίδης)

Διδακτική Ενότητα 9: Συμπεράσματα